

A kis és középvállalkozások gazdasági versenyt korlátozó megállapodásai és a jogkövetkezmények

Barta Judit*

A tanulmány a kis-és középvállalkozások gazdasági szerepét, versenykultúráját, az általuk jellemzően elkövethető, a gazdasági versenyt korlátozó magatartásokat, a vonatkozó általános és különleges versenyjogi szabályozást¹ mutatja be joggyakorlati eredményekkel illusztrálva, és kitérve a versenyjogi tartalmú compliance programok jelentőségére.

Kulcsszavak: kis-és középvállalkozások, gazdasági versenyt korlátozó megállapodás, kartell, csekély jelentőségű megállapodás, versenyjogi compliance programok, figyelmeztetés, bírság

Agreements between small and medium-sized enterprises that restrict economic competition and their legal consequences

This study presents the economic role and competitive culture of small and medium-sized enterprises, the operations they might typically engage in that restrict economic competition, and the relevant general and specific competition law regulations, illustrated with examples from legal practice and touching on the importance of competition law compliance programs.

Keywords: small and medium-sized enterprises, agreements restricting economic competition, cartels, agreements of minor importance, competition law compliance programs, warnings, fines

<https://doi.org/10.32980/MJSz.2025.1.5>

* Tanszékvezető egyetemi tanár, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Civilisztikai Intézet, Kereskedelmi Jogi Tanszék; egyetemi tanár Nemzeti Közszerológati Egyetem Államtudományi- és Nemzetközi Tanulmányok Kar Civilisztikai Tanszék.

¹ A világon számtalan versenyjogi megközelítés létezik arra vonatkozóan, hogy a kkv-k részesüljenek-e különleges versenyjogi elbírálásban, beleértve piaci magatartásuk relevanciáját, vagy annak elbírálását és jogkövetkezményeit. A megoldások többfélék lehetnek: küszöbértékek alkalmazása; egyedi mentesítések, vagy bizonyos, szélesebb körű mentesítések, kedvezmények alkalmazása, akár teljes mentesítés.

Lásd ehhez: The COVID-19 pandemic impact on micro, small and medium sized enterprises 2022, United Nations, eISBN: 978-92-1-001311-6, 3.2. pont, 11. o. https://unctad.org/system/files/official-document/ditclp2021d3_en.pdf

Ravi Kant - Prachi Agarwal: Consortium of MSME: Cartel or Not? c. tanulmányát, amely nemzetközi kontextusban is vizsgálja a kkv-k piaci magatartásának versenyjogi megítélését. Competition Commission of India Journal on Competition Law and Policy, Vol. 2., December 2021., 141-166. o. file:///C:/Users/user/AppData/Local/Temp/MicrosoftEdgeDownloads/860310b3-adcc-4ced-aadf-953213cd5ed6/6.+Consortium+of+MSME+Cartel+or+Not.pdf

1. Kis és középvállalkozások (kkv-k) fogalma, gazdasági jelentősége, versenyjogi kultúrája

A kkv-k kiemelt hangsúlyt kapnak az uniós politikákban a gazdaságban betöltött szerepük miatt. Az EU vállalatait 99%-ban kkv-k alkotják. A kkv-k mintegy 100 millió embert foglalkoztatnak, és a vállalkozói szellem, az innováció alapvető forrását jelentik, ami kulcsfontosságú az uniós vállalatok versenyképessége szempontjából.² A támogatásukhoz szükség volt egy uniós szintű, egységes definíálásra, amit a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló 2003/361/EK bizottsági ajánlás (a továbbiakban: Ajánlás) igyekszik megvalósítani.³

A kkv-k működési formája és mérete igen különböző, ezért nem lehet egyégesen definiálni őket, e helyett a foglalkoztatottak száma és a vállalkozás gazdasági súlya, illetve árbevétele képezi alapját kategorizálásuknak.⁴

Az Ajánlás alapján határozta meg a magyar jogalkotó a kkv-k fogalmát, amit a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (Kkvvtv.) tartalmaz.⁵

A magyar gazdaságban a kkv-k jelentős szerepet játszanak, számuk 2021-ben meghaladta a 850 ezret, több mint 2 millió munkavállalót foglalkoztattak.⁶ A 2023-as statisztikai adatok szerint a kkv-k száma 893.692, az egyéni vállalkozók (nincs foglalkoztatott) száma 57.381, a legtöbb vállalkozás egyszemélyes és egy főt foglalkoztat (598.412), ezt követik a 2-9 fős mikrovállalkozások (196.537), a kisvállalkozások (35.739) és középvállalkozások (5623).⁷ A működő vállalkozások száma ettől jóval árnyaltabb képet mutat, a 2024-ben közzétett adatok szerint a 0 főt foglalkoztató vállalkozások száma 15.382, az egy főt foglalkoztató vállalkozások

² Az EU vállalatait 99%-ban kkv-k alkotják. A kkv-k mintegy 100 millió embert foglalkoztatnak, és a vállalkozói szellem, az innováció alapvető forrását jelentik, ami kulcsfontosságú az uniós vállalatok versenyképessége szempontjából.

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/63/small-and-medium-sized-enterprises>

https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-fundamentals/sme-definition_en

³ ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>

⁴ European Commission: User guide to the SME Definition, 2020., 8. o. doi:10.2873/255862

https://www.europeanacademy.com/wp-content/uploads/2021/03/SME_definition_user_guide_en.pdf

<https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/small-and-medium-sized-enterprises.html#>

⁵ A Kkvvtv. 3. § (1) bekezdése határozza meg, melyik vállalkozás minősül kkv-nek. Középvállalkozásnak minősül az, amelynek

a) összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és

b) éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

(2) A KKV kategórián belül kisvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek

a) összes foglalkoztatotti létszáma 50 főnél kevesebb, és

b) éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

(3) A KKV kategórián belül mikrovállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek

a) összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb, és

b) éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

⁶https://www.ksh.hu/stadat_files/gsz/hu/gsz0018.html?utm_source=kshhu&utm_medium=banner&utm_campaign=theme-gazdasagi-es-nonprofit-szervezetek

https://www.ksh.hu/sajtoszoba_kozlemenyek_tajekoztatok_2022_03_01

⁷ KSH: A vállalkozások teljesítménymutatói kis- és középvállalkozási kategória szerint. https://www.ksh.hu/stadat_files/gsz/hu/gsz0018.html

száma 64.819, a 10-49 főt foglalkoztatók száma 197, és az 50-249 főt foglalkoztatók száma pedig 43.⁸ Mindkét adatsor tükrében megállapítható és ezt más források is megerősítik, hogy alapvetően a mikrovállalkozások dominálnak.⁹

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) támogatásával 2012-ben Magyarországon elvégzett vizsgálat eredménye azt mutatta, hogy bár a kkv-k a gazdasági verseny aktív résztvevői, mégis alacsony szinten van esetükben a versenyjogi szabályoknak való megfelelés. Ennek feltehető oka a kutatást végzők szerint, hogy a kkv-k jelentős része nem kerül közvetlen kapcsolatba a versenyjoggal, s annak működését és jelentőségét közvetlenül nem vagy csak ritkán érzékeli. A kutatás eredményei alapján a résztvevő vállalkozások többségének nem volt határozott elképzelése a versenyjogi szabályoknak való megfelelésről. A versenyszabályoknak való megfelelés érdekében csupán kis részük (jellemzően mintegy 10-20%) tett aktív erőfeszítéseket. Az aktív erőfeszítések között a négy legfontosabb versenyjogi megfelelési eszköz (a versenyjogi oktatás, a belső szabályzat alkotása, az audit, illetve az alkalmazottak jelentési kötelezettsége) közül a jelentési kötelezettség és a belső szabályzat alkalmazása volt a legnépszerűbb.¹⁰

A versenykultúra fejlesztés területén a GVH külön figyelmet fordít a kkv-k verseny tudatosságának növelésére. A GVH által megrendelt versenyjogi ismereteket mérő 2015-ös felmérés adatai szerint, a helyzet picit javult. 2012-es felméréskor a kkv-k vezetőinek 22%-a nem hallott a versenytörvényről, ez 2015-ben a kisvállalkozásoknál változatlan, míg a közepes vállalkozások esetében 16%-ra javult. A felmérések eredményei azt mutatták, hogy a vállalkozások, különösen a kkv-k nincsenek tisztában sem a kartellezés fogalmával, sem annak jogi (büntető, közbeszerzési, verseny és polgárjogi) szankcióival, valamint egyéb negatív következményeivel (pl. reputáció veszteség).¹¹

⁸ Vállalkozásdemográfia (működő vállalkozások száma) létszám-kategóriák szerint – BD-SBS harmonizált módszertan.

https://www.ksh.hu/stadat_files/gsz/hu/gsz0071.html

⁹ Vértessy László: A kis- és középvállalati szektor Magyarországon. *Pénzügyi műhelytanulmányok 1.* Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Pénzügyek Tanszék, Budapest, 2018., 4-5. o. ISBN 978-963-421-787-9

<https://real.mtak.hu/102266/1/BME-PM%201%20V%C3%A9rtessy%20-%20KKV.pdf>

„A legtöbb Magyarországon működő vállalkozás mikrovállalkozás; 2022-ben számuk 860.365 volt. 2018-ban a mikrovállalkozások KKV-kon belüli aránya még csupán 93,9 százalék volt, amely 2022-re fokozatosan 96 százalékra nőtt. Ugyanakkor a középvállalkozások száma és aránya folyamatosan csökken, 2022-ben 4.748 középvállalkozás működött Magyarországon, arányuk a kis- és középvállalkozásokon belül csupán 0,53 százalék volt (kapcsolt vállalkozásokkal 3,9 százalék).”

A magyar mikro-, kis és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030., Budapest, 2023., 20. o.

<https://cdn.kormany.hu/uploads/document/a/ae/ae6/ae6ddf3889f14153a81dbe7b089d7a60e3ff6312.pdf>

¹⁰ Nagy Csongor István – Salgó Ella: A kis és középvállalkozások versenyjogi megfelelésének hazai és nemzetközi legjobb gyakorlatai.

<https://transparency.hu/wp-content/uploads/2012/12/A-kis-%C3%A9s-k%C3%B6z%C3%A9pv%C3%A9rtessy%20-%20KKV.pdf>
<https://transparency.hu/wp-content/uploads/2012/12/A-kis-%C3%A9s-k%C3%B6z%C3%A9pv%C3%A9rtessy%20-%20KKV.pdf>

¹¹ GVH 2015. évi beszámolója az Országgyűlés részére, 12. o.

https://www.ort.hu/wp-content/uploads/2019/02/gvh_ogy_pb_2015.pdf

Kelecsényi Beáta szerint, a kkv-k és a nagyvállalatok között különbség figyelhető meg a motiváció terén, a nagyvállalatok jobban tartanak a jogsértés következményeként felmerülő bírságtól, az üzleti hírnevük sérülésétől. A versenyjogi megfelelés a nagyvállalatoknál hatékonyabban működik, mert van saját versenyjogi megfelelési programjuk, rendelkeznek erőforrással annak megvalósításához, fenntartásához, korszerűsítéséhez, ezentúl, támogatják leány, unoka, stb. vállalataikat is e programok megvalósításában. A kkv-k viszont nem rendelkeznek kellő kapacitással, erőforrással sem a megfelelő, naprakész tudás fenntartásához, sem a programok kidolgozásához, működtetéséhez.¹²

A GVH eljárásaiban a vállalkozások megoszlása alapján, 2002 és 2013 között kartellügyekben 71,5%-ban voltak érintettek kkv-k, míg 28,5%-ban nagyvállalatok.¹³ A kkv-k versenyjogi ismereteinek hiányosságát mutatja a GVH 2021 évi gyorsjelentése is, amely szerint a GVH 2021. I. félévében meghozott döntéseiben (nem csak versenyjogi, hanem fogyasztóvédelmi döntések is) érintett vállalkozások 75%-a volt a hazai kkv szektorba tartozó.¹⁴

Mindez annak ellenére fennáll, hogy az uniós versenypolitikával foglalkozó 2022. évi Eurobarométer a kkv-ék körében első alkalommal elvégzett felmérése alapján, a résztvevők jelentős többsége, köztük a magyar kkv-k is, szükségesnek és jónak tartották a versenyt, belátva azt, hogy a verseny elősegíti az innovációt, jobb árakat, nagyobb választékot tesz lehetővé.¹⁵

2. A kkv-k szempontjából releváns versenyt korlátozó magatartások

A tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) által szabályozott, a gazdasági verseny korlátozásával járó jogsértő magatartások közül az ún. gazdasági versenyt korlátozó megállapodások azok, amelyeket kkv-k is megvalósíthatnak. Csekélyebb piaci részesedésük és a nyitott, többszereplős magyar gazdaság szerkezete miatt ugyanis jellemzően nem kerülnek gazdasági erőfölénybe, ami alapvető feltétele az ezzel való visszaélésnek.¹⁶

¹² Kelecsényi Beáta Réka: A kis- és középvállalkozások és a versenyjog kapcsolata az ideális megfelelési politika tükrében. *Versenytükör*, XII. évfolyam, 2016., 2. szám, 16-17. o. https://gvh.hu/data/cms1035333/Versenytukor_201602.pdf

¹³ GVH 2015. évi beszámolója az Országgyűlés részére, 13. o. https://www.ort.hu/wp-content/uploads/2019/02/gvh_ogy_pb_2015.pdf

¹⁴ Gyorsjelentés a Gazdasági Versenyhivatal tevékenységéről, 2021/1., 34. o. https://gvh.hu/pfile/file?path=/gvh/gyorsjelentések/gvh_gyorsjelentés_2021_i&inline=true

¹⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_6374
<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2655>

¹⁶ Meg kell jegyezni, hogy bizonyos szolgáltatási piacokon, ahol az adott földrajzi területen, az akkori bizonyos körülmények miatt nem tudott valamiért verseny kialakulni, előfordult az erőfölénnyel való visszaélés kkv-k esetében is, pl.:

93/2003. VJ számú ügy, Kábelszat-Balatonfüred Kft. – gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

37/2007. VJ számú ügy, Esztergomi Kegyeleti Korlátozott Felelősségű Társaság – gazdasági erőfölénnyel való visszaélés.

136/2008. VJ számú ügy, Sz. P. Kft., Forró és Társai Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. – gazdasági erőfölénnyel való visszaélés és gazdasági versenyt korlátozó megállapodás.

A gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának tényállását a Tptv. 11. § (1) bekezdése határozza meg.¹⁷ A csekély jelentőségű megállapodásokra vonatkozó egyedi szabályok értelmezéséhez szükség van annak kiemelésére, hogy kik közötti gazdasági versenyt korlátozó megállapodásokat tilt a Tptv. Tilos *a vállalkozások közötti* megállapodás (beleértve az összehangolt magatartást), valamint a vállalkozások egyesülési jog alapján létrejött szervezetének, köztestületének, egyesülésének és más hasonló szervezetének (*vállalkozások társulása*) a *döntése* (a továbbiakban együtt: megállapodás). A Tptv. 11. § (1) bekezdése tehát az alanyi kört tekintve elkülönülten kezeli a vállalkozásokat és a vállalkozások társulásait.

A Tptv. tartalmaz egy példálózó felsorolást arra vonatkozóan, hogy milyen tartalmú megállapodásokat tekint versenykorlátozónak, pl. a vételi vagy az eladási árak meghatározását, az előállítás, a forgalmazás, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozását; a beszerzési források felosztását, a piac felosztását, az értékesítésből történő kizárását, stb.

A Tptv. 12. §-sa külön definiálja a kartellt, ami *a versenytársak közötti olyan megállapodás vagy összehangolt magatartás, amelynek célja* a verseny korlátozása, megakadályozása vagy torzítása, így különösen *a vételi vagy eladási árak*, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározása, az előállítás vagy a forgalmazás korlátozása, *a piac felosztása*, ideértve *a versenyeztetéssel kapcsolatos összejátszást*, az import- vagy exportkorlátozást is.¹⁸

A Tptv. 13. § alapján nem esik tilalom alá *a megállapodás, ha csekély jelentőségű*. Ilyennek minősül:

- a) *versenytársak közötti megállapodás*, ha a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak az együttes részesedése *az érintett piacok*¹⁹ egyikén sem haladja meg a tíz százalékot,
- b) *nem versenytársak közötti megállapodás*, ha a megállapodást kötő egyes feleknek a tőlük nem független vállalkozásokkal együttes piaci részesedése külön-külön az

¹⁷ „Tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások egyesülési jog alapján létrejött szervezetének, köztestületének, egyesülésének és más hasonló szervezetének (a továbbiakban együtt: vállalkozások társulása) a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. A magatartás akkor jogsértő, ha egymástól független vállalkozások tanúsítják azt. A Tptv. tartalmaz egy példálózó felsorolást arra vonatkozóan, hogy milyen tartalmú megállapodásokat tekint versenykorlátozónak, pl. a vételi vagy az eladási árak meghatározását, az előállítás, a forgalmazás, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozását; a beszerzési források felosztását, a piac felosztását, az értékesítésből történő kizárását, stb.

¹⁸ A kartell fogalom a versenyjogi jogsértésekhez kapcsolódó kártérítési keresetekre vonatkozó irányelv átültetésével, ahhoz igazodóan került bevezetésre. A jogalkotói indokolás szerint: „Az irányelv átültetésével együtt, ahhoz igazodóan, indokolt a kartell fogalom beépítése a Tptv.-be.”

¹⁹ A Tptv. 14. § határozza meg az érintett piac fogalmát. Az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni. A megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait.

Földrajzi terület az, amelyen kívül

a) az üzletfél nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy

b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

érintett piacok egyikén sem haladja meg a tizenöt százalékot.²⁰

A küszöbértéket meg nem haladó piaci részesedésnek a megállapodás hatályának időtartama alatt, ha pedig az egy évnél hosszabb, minden naptári évben teljesülnie kell. A Tptv. 13. § (2a) bekezdése szerint, *versenytársak közötti megállapodás az olyan vállalkozások között létrejött megállapodás, amelyek az érintett piacok bármelyikén egymásnak tényleges vagy lehetséges versenytársai.*

A „versenytársak közötti megállapodás” nyelvtani fordulataból és a 13.§ (2a) bekezdés fogalmából kiindulva vetődik fel a kérdés, hogy a *vállalkozások társulása döntését bele kell-e ebbe érteni?* Ez lényeges a vállalkozások társulása döntésének kartell, illetve csekély jelentőségű megítélése szempontjából. A jogi személyre vonatkozó szabályokból és ezzel együtt az érintett fogalom nyelvtani értelmezéséből kiindulva, szigorú értelemben véve, nem juthatunk arra a következtetésre, hogy ha a versenytárs vállalkozások létrehoznak egy társulást, ami egy tőlük független jogi személy entitás, és ennek valamely szerve, pl. küldöttgyűlés, elnökség hoz egy döntést, az a versenytársak közötti megállapodásként értelmezhető. A versenyjog logikája, a rendszerszintű összefüggései viszont abba az irányba mutatnak, és ezt a Tptv. 12. §-t módosító, 2024. évi XVII. törvényhez fűzött miniszteri indoklás is megerősíti, hogy a vállalkozások társulásának döntése is minősülhet kartellnek, illetve alkalmazható rá a csekély jelentőségű kivétel-szabály, azaz az versenytársak közötti megállapodásnak tekintendő. A Tptv. a piaci részesedés küszöbértékeinek segítségével számszerűsíti azt a nagyságrendi határt, ameddig nem szólhatunk a verseny érzékelhető korlátozásáról.

A Tptv. 13. § figyelembe veszi a Bizottság közleményét (2001/C 368/07) az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikke (1) bekezdése szerint a versenyt érzékelhetően nem korlátozó, csekély jelentőségű (de minimis) megállapodásokról, valamint a Bizottság közleményét (2014/C 291/01) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (1) bekezdése szerint a versenyt érzékelhetően nem

²⁰ Indokolt felhívni a figyelmet a 104/2014. VJ számú ügyre, amely során az eljárás alá vont vállalkozás 2014-től kezdődően meghatározta kis- és nagykereskedő partnerei számára az egyes általa forgalmazott termékek árképzése során alkalmazható minimálárakat. Az eljárásba bevonásra került egy másik vállalkozás is, a H. Kft., mert a két vállalkozás 2014. július 1-jén versenykorlátozó megállapodást kötött azzal a céllal, hogy a Laddomat kazántöltő egységek minimális internetes piaci viszonteladói árát rögzítsék. A megállapodás csekély jelentősége miatt az eljárást a magyar Tptv. alapján megszüntették. Azonban ezzel egyidőben az eljárás uniós jogalapra került kiterjesztésre, az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 101. cikkének (1) szakaszában foglalt tilalom megsértése miatt. A GVH határozatában utalt az Európai Bizottság „Íranymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 101. és 102. cikke szerinti fogalmáról” c. közleményére (TKKE közlemény) és leszögezte, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre olyan esetben is lehet hatást gyakorolni, amikor az érintett piac egyetlen tagállam területe vagy területének egy része (TKKE közlemény 22–23., 27. és 34. pontjai). Az érintett vállalkozás valamennyi gyártója Magyarországon kívüli másik uniós tagállam területén működik (Svédország, Németország, Csehország), így a vizsgált magatartás alkalmas lehet arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon. A TKKE közlemény 53. pontja szerint egy, a tagállamok közötti kereskedelmet természeténél fogva érintő megállapodás akkor alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljon, ha a megállapodással érintett felek együttes piaci részesedése eléri az 5%-ot. A perbeli esetben vizsgált vállalkozások piaci részesedése az érintett piacon ezen érték felett volt. A határozattal a másodfokon eljáró törvényszék is egyet értett (Fővárosi Törvényszék 10.Kf.650.044/2018/6.).

korlátozó, csekély jelentőségű (de minimis) megállapodásokról.²¹

A versenyt érzékelhetően nem korlátozó, csekély jelentőségű (de minimis) megállapodások fő szabály szerint, nem minősülnek jogsértőnek. Ennek megfelelően egy megállapodás kívül esik a tilalom körén, ha a megállapodásban résztvevő vállalkozásoknak az érintett termékpiacon elfoglalt gyenge pozícióját figyelembe véve, csupán jelentéktelen hatással van a piacra.

Bár a kkv-ék a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásokban bármilyen nagyságrendű más vállalkozásokkal együtt részt vehetnek, ott ahol viszont ez kkv-ék között történik, a csekély jelentőségű megállapodásokra vonatkozó mentesítő szabálynak kiemelt jelentősége lehet.²²

A GVH következetes gyakorlata értelmében, kartellügyekben az érintett piacok meghatározása nem központi jelentőségű, ugyanakkor a csekély jelentőség megállapítása szempontjából kiemelt relevanciával bír. Emiatt, ha ez indokolt, szükséges a piacok olyan szintű definiálása, amely alapján a de minimis szabály alkalmazhatósága megítélhető.²³

A csekély jelentőségű megállapodások is lehetnek ugyanakkor tilosak, a Tptv. 13. § (3) bekezdése szerint ez akkor van így, ha *a versenytársak közötti megállapodás célja* különösen a *vételi vagy eladási árak*, valamint az egyéb üzleti feltételek meghatározása, *a piac felosztása*, ideértve a versenyztetéssel kapcsolatos összejátszást, stb. A Tptv. nem sorolja fel valamennyi versenyellenes célú megállapodást, csak példákat említ, hasonlóan a de minimis közleményhez.

Szükséges megjegyezni, hogy csak a versenytársak közötti és versenyellenes célú megállapodások tilosak, a nem versenytársak közötti és csekély jelentőségű megállapodások mentesülnek a Tptv. 11. § (1) bekezdésében foglalt tilalom alól.²⁴

²¹ A magyar jogalkotó annak ellenére figyelemmel volt a két közlemény tartalmára, hogy a közleményeknek még a jogalkalmazás során sincs kötelező ereje. Lásd az Expedia Inc. kontra Autorité de la concurrence és társai (C-226/11. sz. ügy) V. 26.; 27; 28. pontjait, valamint az ítéleti rész 24. pontját:

Az Európai Unió Bírósága (EUB) már több esetben is megállapította, hogy az európai versenyjog területén a bizottsági közlemények nem fejtenek ki kötelező joghatásokat a nemzeti hatóságokkal és bíróságokkal szemben. Ez vonatkozik a de minimis közleményekre is.

A de minimis közlemény szövegéből is az következik, hogy az csupán a Bizottság jogi álláspontját fejezi ki, és „nem kötelező” a tagállamok hatóságai és bíróságai számára.

A de minimis közleménnyel a Bizottság csupán azt kívánta elérni, hogy átláthatóvá váljon az EK 81. cikk alkalmazása során általa követett igazgatási gyakorlat, valamint hogy hasznos értelmezési utalásokat tartalmazó iránymutatást adjon a belső piacon működő vállalkozások, valamint a tagállamok hatóságai és bíróságai részére.

²² A Tptv. évekig tartalmazta azt a lehetőséget, hogy a vállalkozások kérhették megállapodásaik megvizsgálását és annak megállapítását, hogy az nem jogsértő a 13. § alapján. Ez volt az ún. nemleges megállapítás. Ezt a törvényi lehetőséget 2005. július 14-től eltörölték. A vállalkozások addig számos esetben kérték annak megállapítását, hogy megállapodásuk csekély jelentőségű és nem versenykorlátozó, pl. 31/2000. VJ; 74/1998. VJ; 153/1998. VJ; 86/2000. VJ; 195/2001. VJ számú ügyek.

²³ Lásd „A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tptv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2023 (egységes szerkezetben a korábbi években kiadott elvi jelentőségű döntésekkel)” c. dokumentum 14.4. pontját.

²⁴ Lásd a 96/2009. VJ számú ügyet, ahol a kiskereskedelmi viszonteladási ár rögzítését célzó szerződési elemekről volt szó, a vizsgált megállapodások nem versenytársak, hanem egymással vertikális viszonyban álló kiadók és terjesztők között születtek, így esetükben a csekély jelentőségű megállapodásokra vonatkozó mentesülés elvi lehetősége fennállt. Ez esetben is tilalom alá eshet a

A Tptv. 13. § (3) bekezdése 2024. május 10-től módosult, a módosító törvényhez fűzött indokolás szerint, a Tptv. 13. § (3) bekezdésben foglalt rendelkezés a megállapodások 11. § (1) bekezdése szerinti fogalmához tartozó mindhárom esetre (a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások egyesülési jog alapján létrejött szervezetének, köztestületének, egyesülésének és más hasonló szervezetének a döntése) kívánta azt bővíteni.²⁵

Hangsúlyozni szükséges, hogy a célzott versenykorlátozások már természetüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny megfelelő működésére, tehát jelentős súlyú jogsértéseknek tekintendők. A versenyellenes célú megállapodást kötő vállalkozások mindenképpen a verseny érzékelhető korlátozását célozzák meg, bármekkora is legyen az adott piaci részesedésük és forgalmuk. Ez az oka annak, hogy a célzott versenykorlátozások, a felek piaci részesedésétől függetlenül tiltottak, ki vannak véve az általános tilalom alóli mentesülés köréből.

A Bizottság által meghatározott, de minimis piaci részesedési küszöbértékek versenyellenes célú megállapodásokra való alkalmazásának kizárása „nem csupán jogi, de versenypolitikai szempontból is jelentőséggel bír: a de minimis közleményben szereplő, vagy ahhoz hasonló piaci részesedési küszöbértékek meghatározásának célja a jogbiztonság megteremtése. Olyan biztonsági zónát („safe harbour”) alkotnak, amelyen belül egy megállapodásban részes vállalkozásoknak nem kell attól tartaniuk, hogy megsértik a kartelltilalmat. Hasonló előnyös bánásmód aligha jár viszont az olyan vállalkozásoknak, amelyek versenyellenes céllal kötnek megállapodásokat. Különbözik a de minimis közlemény küszöbértékeit el nem érő piaci részesedéssel rendelkező vállalkozásokat egyenesen felhívni arra, hogy tekintsenek el egymás között a hatékony versenytől, és a belső piac alapelveinek megsértésével tömörüljenek kartellekbe.”²⁶

A kkv-k, mint versenytársak közötti versenyt korlátozó megállapodás tehát, ha csekély jelentőségű, mentesülhet a versenyjogi jogkövetkezmények alól, azonban ha kimeríti a Tptv. 13. § (3) bekezdését, tilos magatartásnak fog minősülni.²⁷

Ennek következtében kialakult egy olyan GVH²⁸ és bírósági joggyakorlat, amely szerint, ha egy gazdasági versenyt korlátozó megállapodás árak meghatározására,

megállapodás, ha annak és az érintett piacon érvényesülő további hasonló megállapodásoknak az együttes hatásaként a verseny jelentős mértékben megakadályozódik, korlátozódik vagy torzul.

²⁵ A jogalkotó szándéka kifejezetten az volt, megtörve a Kúriai értelmezését, hogy a versenykorlátozó célú társulási döntéseket kivegye a de minimis kedvezmény hatálya alól. A Kúria Kfv.II.37.762/2022/24. számú jogerős ítélete szerinti ugyanis egy adott releváns piacon 10%-os piaci részesedéssel nem rendelkező társulás versenykorlátozó célú döntése nem esik a de minimis alóli kivétel körébe, az élvezi a csekély jelentőségű megállapodás kedvezményét, vagyis nem ütközik a Tptv. 11. § (1) bekezdésének tilalmába.

²⁶ Lásd az Expedia Inc. kontra Autorité de la concurrence és társai (C-226/11. sz. ügy) V. 52. pontját.

²⁷ A 176/2003. VJ számú ügyben eldöntendő kérdés volt, hogy versenyellenes célú kartellről van-e szó. A GVH álláspontja szerint, a tilalom az olyan megállapodásokra alkalmazandó, amelyek pusztán az árak meghatározására irányulnak, és így céljukban és hatásukban – bármiféle előny nélkül – kizárólag versenykorlátozást érvényesítenek. A közös beszerzésre vonatkozó megállapodás – jöllehet egységesülő vételi árakat eredményezhet – nem ilyen jellegű, ezért az nem zárható ki a csekély jelentőségű megállapodások közül.

²⁸ A jogsértés megállapítása szempontjából az ármeghatározó, illetve piacfelosztó versenykorlátozó megállapodás esetén sem a piaci részesedés meghatározásának, sem magának az érintett piacnak a meghatározása nem szükséges (pl. 162/2004. VJ; 195/2007. VJ; 36/2008. VJ).

vagy piac felosztására irányul, azaz célzatos a versenykorlátozás, a csekély jelentőséget nem vizsgálják, mert a csekély jelentőség ellenére sem mentesülhet a tilalom alól.²⁹

Néhány gyakorlati példával szeretnénk illusztrálni a csekély jelentőségű, de tilos megállapodásokat:

- A 21/2005. VJ számú ügyben az elmarasztalt vállalkozások magatartása az árak meghatározására, illetve a piac felosztására irányult pályázati eljárásokat érintően. A 20/2005. VJ számú ügyben a kkv-k közbeszerzési eljárásban egyeztettek ajánlataikat és az árakat.
- A 19/2016. VJ számú ügyben érintett kkv-ék energiahatékonysági pályázatokon indultak ajánlattevőként és játszottak össze, egyeztetve az árajánlatokat.
- A 69/2008. VJ számú ügyben a kkv. malmok a búzaliszt piacán egyeztettek egymással egyes búzalisztok árát, illetve felosztották egymás között a piacot.
- A 36/2022 VJ. számú ügyben az eljárás alá vont kkv-k nyílt közbeszerzési eljárás során egyeztettek árajánlataikat.
- A 19/2020. és 41/2020. VJ számú egyesített ügyekben 2014-2021 között 13 vállalkozás kartellezett. Az Iveco márkájú tehergépjárművek importőre és főbb magyarországi forgalmazói gyakorlatilag felosztották maguk között a vevőket, így megszüntetve a versenyt. A jogsértés egyik eleme túlnyomórészt közbeszerzéseken, illetve különféle támogatások igénybevételeivel megvalósítandó beszerzéseken való összejárás révén valósult meg, Iveco márkájú tehergépkocsik és buszok tekintetében.³⁰

3. A gazdasági versenyt korlátozó magatartások jogkövetkezményei, valamint a megfelelési programok jelentősége

A tilos versenyt korlátozó magatartások jogkövetkezményei különfélék lehetnek: a Tptv. alapján bírság, kártérítés, a megállapodás semmissége, közbeszerzési kartell esetén továbbá büntetőjogi jogkövetkezmény³¹, illetve kizárás a

²⁹ A következőket felsőbb bírósági gyakorlat szerint (pl. Kúria Kfv.IV.37.258/2009/8., Kfv.IV.37.236/2009/11.; Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.195/2012/6.; Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.217/2010/4.) az ármeghatározó, illetve piacfelosztó kartell esetén sem a piaci részesedés megállapításának, sem magának az érintett piac meghatározásának nincs különösebb relevanciája. Az érintett piac földrajzi, illetve áru-szempontról való meghatározását a Tptv. kifejezetten a csekély jelentőségű jelleg megállapítása szempontjából szabályozza. Amennyiben a megállapodás ármeghatározásra vagy piacfelosztásra irányul, még a megállapodás csekély jelentősége esetén is a versenykorlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom alá esik. A GVH eljárásban pontos, mindenre kiterjedő piacmeghatározásra nincs szükség. Mindez összecseng az EUB joggyakorlatával, lásd az Expedia Inc. kontra Autorité de la concurrence és társai (C-226/11. sz. ügy) V. 53. és 57. pontját.

³⁰ Lásd még Gazdasági Versenyhivatal beszámoló 2024., 39. o.

https://gvh.hu/pfile/file?path=/gvh/orszaggyulesi_beszamolok/gvh_ogy_pb_2024&inline=true

³¹ Lásd Btk. 420. § szerinti „Versenyt korlátozó megállapodás közbeszerzési és koncessziós eljárásban” tényállását, valamint Miskolci Bodnár Péter tanulmányát: A versenykorlátozó megállapodás, a kartell versenyjogi tilalma és a „versenyt korlátozó megállapodás közbeszerzési eljárásban” elnevezésű bűncselekmény. *Miskolci Jogi Szemle*, XIV. évfolyam, 2. különszám.
https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/6590/18_miskolcibodnarpeter_t%C3%B6rdelt.pdf

közbeszerzésekből.³²

A bírság alkalmazása körében a Tptv. igyekezett a kkv-knak kedvezni.³³ A Tptv. 78. § (8) bekezdése 2015-től tartalmazza, hogy kkv-kal szemben az első esetben előforduló jogsértés esetén bírság kiszabása helyett figyelmeztetés is alkalmazható, ha a vállalkozásnak az eljárás során tanúsított magatartása alapján alaposan feltételezhető, hogy a vállalkozás jövőbeni magatartásának jogszerűsége, az újabb jogsértés elkövetésétől való tartózkodása így is biztosítható.

Azonban a Tptv. 78. § (9) bekezdés a) pontja a bírság mellőzését *nem engedi, ha a jogsértés közbeszerzési eljárás során árák rögzítésére vagy a piac felosztására irányuló megállapodásban nyilvánul meg.*³⁴ A versenyfelügyeleti eljárás alkalmával a vállalkozásnak kell arra hivatkoznia és alátámasztania, hogy kkv-nak minősül.

A Tptv. 36. § (6) bekezdése szerint a GVH a Versenytanács elnökével együttesen a GVH jogalkalmazási gyakorlatának alapjait ismertető közleményt adhat ki, összefoglalva a múltban kialakult, illetve a jövőben követni kívánt jogalkalmazási gyakorlatot.

E törvényi felhatalmazás alapján került sor a GVH elnökének és a GVH Versenytanácsa elnökének 1/2020. közleménye kiadására, amely útmutatóul szolgál többek között a gazdasági versenyt korlátozó megállapodások esetén a bírság összegének meghatározását illetően (a továbbiakban: Bírságközlemény).

A Tptv. 78. § (3) bekezdése értelmében a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a *jogsértő piaci helyzetére*, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, gyakoriságára – tekintettel kell meghatározni.

A Bírságközlemény sorra veszi a Tptv. 78. § (3) bekezdésében felsorolt körülményeket és tisztázza azok tartalmát, jelentőségét. A Bírságközlemény két pontban is figyelemmel van a kkv-kra. A 20. pont szerint, a GVH figyelmet fordít a kis- és középvállalkozások elismerésére.

A Bírságközlemény 31. pontja szerint, a jogsértés súlyától, a vállalkozás méretétől függően szintén további legfeljebb 10%-os bírságcsökkentést kaphatnak azok a kis- és középvállalkozások, amelyek a Tptv. 78. § (8) bekezdésében foglalt bírságtól való eltekintés kedvezményében nem részesülhetnek.

A Tptv. 76. § (1) bekezdés I) pontja 2018- óta előírja, hogy ha a GVH a kkv-val szemben a Tptv. 78. § (8) bekezdése szerinti figyelmeztetést alkalmazza, köteleznie kell a kkv-t a versenyjogi előírásoknak való megfelelési program bevezetésére, a jogsértések megelőzése céljából.

A GVH más módon is, 2017 óta ösztönzi a vállalati versenyjogi megfelelési programok elfogadását. A Tptv. már említett 78. § (3) bekezdése példálózó

³² A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény nem csak a kizáró okok között tartalmaz releváns részt, hanem a kiíró kötelezi arra, hogyha versenysértést észlel, köteles jelezni azt a GVH-nak.

³³ A kkv jelleg figyelembe vétele a GVH gyakorlatában is megjelenik, lásd erről Tóth András: Kortárs magyar versenyjog, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2022., 72.

³⁴ A kkv-k versenykorlátozó megállapodásainak jelentős része azért kerül a GVH elé, mert közbeszerzési eljárás során árakat rögzítettek, vagy piacot osztottak fel, emiatt ritkán kerül sor a bírság mellőzésére. Lásd pl. 19/2020. számú ügyet, a 41/2020. VJ számú ügyet, a 29/2021. VJ számú ügyet, a 39/2021. VJ számú ügyet.

felsorolást tartalmaz a bírság kiszabása során értékelendő körülményekről (jogsértés súlya, jogsértésből származó előny, a jogsértő piaci helyzete, felróhatóság, együttműködés, stb.). A Tptv. felsorolása nem kizárólagos, így a GVH más szempontokat is figyelembe vehet. A Bírságközlemény 2017 óta tartalmazza, hogy a megfelelési programra tekintettel is csökkenthető a bírság mértéke.

A Bírságközlemény szerint: „a GVH kiemelt feladatának tekinti az önkéntes jogkövetés előmozdítását, amelynek egyik eszköze a jogsértések megelőzését, feltárását és kezelését szolgáló megfelelési programok [...] kidolgozásának, alkalmazásának ösztönzése.” Mind az előzetes, mind az utólagos megfelelési erőfeszítéseket a GVH bírságcsökkentő tényezőként veheti figyelembe, azonban az előzetes megfelelési erőfeszítések magasabb bírságcsökkentési tényezőt jelentenek.

A megfelelési programok léte ugyanakkor önmagában nem vehető bírságcsökkentő tényezőként figyelembe, ehhez a vállalkozásnak bizonyítania kell:³⁵

1. a megfelelő compliance erőfeszítéseit,
2. a jogsértés észlelését követően a vállalkozás abbahagyta a jogsértést;
3. bizonyítani kell, hogy a jogsértés abbahagyására a megfelelési programnak köszönhetően került sor;
4. bizonyítania kell, hogy jogsértésben a vállalkozás vezetői nem vettek részt.

A GVH az előzetes megfelelési programra tekintettel legfeljebb 7%-kal csökkenti a bírság mértékét. Amennyiben a vállalkozás jelentős többletértéket képviselő bizonyítékot szolgáltat, és igazolja a megfelelési program bizonyíték felderítéséhez való hozzájárulását, az előzetes megfelelési programra tekintettel adható bírságcsökkentés mértéke legfeljebb 10%-os mértékű lehet.

Az utólagos megfelelési programok csak a jövőre vonatkozóan segítik elő a jogkövető magatartást. Ezért ezek kidolgozásának vállalása esetén legfeljebb 5%-kal csökkenthető a bírság mértéke, ha a vállalkozás ezzel együtt egyéb kötelezettséget is vállal, vagy segíti az eljárást (pl. engedékenységi nyilatkozatot tesz, egyezségi eljárásban vesz részt).³⁶

³⁵ A 43/2015. VJ számú ügyben az egyik érintett vállalkozás rendelkezett megfelelési programmal, emiatt bírságcsökkentést kért. A GVH az eljárás során hangsúlyozta, hogy a bírság csökkentéséhez elengedhetetlen az a követelmény, hogy a jogsértés abbahagyására a megfelelési programnak köszönhetően került sor. A vállalkozás viszont vállalta megfelelési programja továbbfejlesztését és emiatt, utólagos megfelelőségi erőfeszítésre tekintettel kérte a bírságcsökkentést. A GVH azonban 5% helyett, csak 2% bírságcsökkentést biztosított.

A 103/2014. VJ számú ügyben a Husqvarna Magyarország Kft. rendelkezett versenyjogi megfelelési programmal, azonban nem álltak fenn a Bírságközleményben megjelölt plusz feltételek. A vállalkozás vállalta, hogy jelentős mértékben fejleszti megfelelési programját és mind munkavállalóinak, mind pedig disztributorainak (forgalmazóinak) versenyjogi oktatást szervez, a jövőbeni versenyjogi jogsértések elkerülése érdekében. Erre tekintettel, utólagos megfelelőségi erőfeszítés címén, 5% bírságcsökkentést kapott.

³⁶ A 110/2015. VJ számú ügyben az egyik vállalkozás utólagos megfelelési programját nem vette figyelembe a GVH, nem történt bírságcsökkentés, mert az érintett vállalkozás nem ismerte el a jogsértést, nem vett részt engedékenységi eljárásban, vagy egyezségi eljárásban.

A 19/2020. és 41/2020. VJ számú egyesített ügyekben a GVH kiemelte, hogy gyakorlatában a már korábban – az eljárást megelőzően, a vizsgált magatartások elkövetésekor – is létező megfelelési programok továbbfejlesztése az eljárásra tekintettel bevezetett megfelelési programokhoz hasonlóan alkalmas lehet arra, hogy az érintett piaci szereplők jövőbeni magatartásának jogszabályokkal való összhangját biztosítsa, így az utólagos megfelelés keretében bírságcsökkentéssel honorálható.

A GVH a megfelelési programra vonatkozó vállalást az ügyet lezáró határozatában kötelezettségként írja elő, és annak teljesítését utóvizsgálat keretében ellenőrizheti. A GVH 2016-2020 között legalább 540 millió forint bírságkedvezményt adott a megfelelési erőfeszítések honorálásaként az érintett vállalkozásoknak (nem csak kkv-k voltak).³⁷ A GVH 2020-ban nyolc ügyben vette figyelembe, hogy az eljárás alá vont vállalkozások (nem csak kkv-k) részéről megfelelési program kidolgozására került sor és ezzel összefüggésben megközelítőleg 200 millió forint bírságkedvezményt adott.

4. Összegzés

Bár a kkv-ék a számadatok tükrében a piaci verseny fontos szereplői, mégis az ismertetett kutatások eredménye azt mutatja, hogy a kkv szektor anyagi és humán erőforrásban is szerényebb, a speciálisabb jogi ismeretek körében kevésbé tájékozott, nem rendelkeznek olyan jogi, közelebbről versenyjogi kultúrával, beleértve a compliance programokat, mint a nagyvállalkozások.

A bemutatott, kkv-kat érintő versenyjogi ügyek jelentős része versenyeztetési eljárással, illetve közbeszerzési eljárással kapcsolatos. Előfordulnak, de kevésbé jellemző, a nem versenytársak közötti versenyt korlátozó megállapodások (vertikális megállapodások). Megjegyezzük, hogy ezek azok a gazdasági versenyt korlátozó magatartások, amelyek valamely módon történő rögzítettségük révén jobban tetten érhetők.

A kkv-kat érintő versenyt korlátozó megállapodások jelentős része ármeghatározó, vagy piacfelosztó, emiatt a kkv-kra vonatkozó versenyjogi kedvezmények nem alkalmazhatók, pl. csekély jelentőség miatti mentesség, a bírság helyett figyelmeztetés.

Az ismertetett ügyekben szereplő kkv-ék többsége nem rendelkezett versenyjogi megfelelési programmal, vagy ha igen, az nem volt megfelelő, pedig a kkv-k profitálhatnának abból, ha proaktívan megfelelnek a versenyjognak. Ez egyrészt csökkentheti a jogsértés kockázatát másrészt felvértezi a vállalkozásokat a tekintetben, hogy felismerjék és fellejtsenek a hátrányos versenyjogi jogsértésekkel szemben.

Ugyanakkor a már meglévő programok továbbfejlesztése jellemzően csak kivételes esetben indokolhat maximális mértékű bírságcsökkentést, a jogkövető magatartáshoz való nagymértékű hozzájárulásuk, a már meglévő programhoz képesti kiemelkedő hozzáadott értékük esetén.

A 77/2016. VJ számú és 39/2021 VJ számú ügyekben a kkv-k közbeszerzési eljárásban kartelleztek. Egyezségi eljárásban vettek részt és e mellett vállalták utólagos megfelelési program kidolgozását. A megfelelési programmal nem rendelkező vállalkozások egy nemzetközi sztenderdeknek megfelelő, széleskörű megfelelési program kidolgozását, végrehajtását, működtetését, rendszeres felülvizsgálatát vállalták. Erre tekintettel a GVH a bírságot további 5%-kal csökkentette.

A 29/2021. VJ számú ügy során a kkv-k a Dunai személyszállítási szolgáltatásra kiírt közbeszerzési eljárásban kartelleztek, árakat egyeztettek. Engedékenységi kérelemmel éltek és vállalták utólagos megfelelési program kidolgozását. Erre tekintettel további 5% bírságcsökkentést kaptak.

³⁷ A Gazdasági Versenyhivatal döntéseinek trendjei és eredményei 2010-2020., 9-10. o.

https://www.gvh.hu/pfile/file?path=/gvh/kiadvanyok/tematikuskiadvanyok/Tematikus_kiadvanyok_Do ntesi_trendek_210630.pdf1&inline=true

A Bírságközleménynek köszönhetően mind a meglévő, mind az utólagos versenyjogi megfelelési programok értékelésre kerülnek a bírságkiszabása során. Az utólagos megfelelési programok bevezetésének vállalása segíti e programok elterjedését, a versenyjogi kultúra javulását, a jövőbeni jogsértések megelőzését.

A megfelelési programok bevezetése és működtetése lényegesen olcsóbb, mint a versenyjogi jogsértés miatt kiszabott bírság és a felmerült költségek, valamint veszteségek.

A kkv szektor versenykultúrája egyéb eszközökkel is javítható, pl. kiadványokkal, kifejezetten nekik szóló, jól tematizált weboldallal, célzott konferenciákkal, a szakmai és gazdasági érdekképviseltek közreműködésével tartott előadásokkal.

Irodalomjegyzék

- A Gazdasági Versenyhivatal döntéseinek trendjei és eredményei 2010-2020.
https://www.gvh.hu/pfile/file?path=/gvh/kiadvanyok/tematikus-kiadvanyok/Tematikus_kiadvanyok_Dontesi_trendek_210630.pdf&inline=true
- A magyar mikro-, kis és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019-2030., Budapest, 2023.
<https://cdn.kormany.hu/uploads/document/a/ae/ae6/ae6ddf3889f14153a81dbe7b089d7a60e3ff6312.pdf>
- European Commission: User guide to the SME Definition, 2020.
<https://doi.org/10.2873/255862>
- https://www.europeanacademy.com/wp-content/uploads/2021/03/SME_definition_user_guide_en.pdf
- <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/small-and-medium-sized-enterprises.html#>
- Gazdasági Versenyhivatal 2015. évi beszámolója az Országgyűlés részére.
https://www.ort.hu/wp-content/uploads/2019/02/gvh_ogy_pb_2015.pdf
- Gazdasági Versenyhivatal beszámoló 2024.
https://gvh.hu/pfile/file?path=/gvh/orszaggyulesi_beszamolok/gvh_ogy_pb_2024&inline=true
- Gyorsjelentés a Gazdasági Versenyhivatal tevékenységéről, 2021/1.
https://gvh.hu/pfile/file?path=/gvh/gyorsjelentések/gvh_gyorsjelentés_2021_i&inline=true
- Kelecsényi Beáta Réka: A kis- és középvállalkozások és a versenyjog kapcsolata az ideális megfelelési politika tükrében. *Versenytükrő*, XII. évfolyam, 2016., 2. szám
https://gvh.hu/data/cms1035333/Versenytukor_201602.pdf
- Miskolczi Bodnár Péter: A versenykorlátozó megállapodás, a kartell versenyjogi tilalma és a „versenyt korlátozó megállapodás közbeszerzési eljárásban” elnevezésű bűncselekmény. *Miskolci Jogi Szemle*, XIV. évfolyam, 2. különszám.
https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/6590/18_miskolczibodnarpeter_t%C3%B6rdelt.pdf
- Nagy Csongor István – Salgó Ella: A kis és középvállalkozások versenyjogi megfelelésének hazai és nemzetközi legjobb gyakorlatai.

- <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2012/12/A-kis-%C3%A9s-k%C3%B6z%C3%A9pv%C3%A1llalatok-versenyjogi-megfelel%C3%A9s%C3%A9nek-hazai-%C3%A9s-nemzetk%C3%B6zi-legjobb-gyakorlatai.pdf>
- Ravi Kant - Prachi Agarwal: Consortium of MSME: Cartel or Not? *Journal on Competition Law and Policy* (Competition Commission of India), Vol. 2., December 2021. ISSN: 2583-0767 (Online) <https://doi.org/10.54425/ccijoclp.v2.38>
 - United Nations Conference on Trade and Development: The COVID-19 pandemic impact on micro, small and medium sized enterprises, 2022. eISBN: 978-92-1-001311-6, https://unctad.org/system/files/official-document/ditccpl2021d3_en.pdf
 - Vértessy László: A kis- és középvállalati szektor Magyarországon. *Pénzügyi műhelytanulmányok 1.* Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Pénzügyek Tanszék, Budapest, 2018. ISBN 978-963-421-787-9
 - <https://real.mtak.hu/102266/1/BME-PM%2001%20V%C3%A9rtessy%20-%20KKV.pdf>
-
-